

Sygn. akt I CSK 1107/22

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa M. Z.
przeciwko S. E.
o dopuszczenie do współposiadania,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 12 marca 2020 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od M. Z. na rzecz S. E. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 marca 2020 r. Sąd Okręgowy w W. po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. Z. przeciwko S. E. o dopuszczenie do współposiadania na skutek apelacji Powódki od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 18 września 2019 r. oddalił apelację oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Skargę kasacyjną na powyższe orzeczenie wniosła Powódka, zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. art. 2, 3, 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 2204, dalej: u.k.w.h.),

art. 209 i art. 222 k.c. oraz art. 341 k.c., a ponadto naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 148¹ § 1 i 3 k.p.c., art. 235² k.p.c., art. 385 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na to, iż jest ona oczywiście uzasadniona, a także istnieje istotne zagadnienie prawne, a także istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym oraz o zwolnienie Powódki od kosztów sądowych w całości.

W odpowiedzi na skargę Pozwany wniosł o nieprzyjęcie jej do rozpoznania oraz o zasądzenie od Powódki na rzecz Pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich uchybień orzeczeń sądowych, lecz w pierwszej kolejności ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej, implikuje poddanie jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów, kwalifikujących ją do przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że zarówno wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i jego uzasadnienie, stanowią odrębne części (elementy konstrukcyjne) skargi, zaś Sąd Najwyższy na etapie rozpoznania wniosku dokonuje oceny jedynie występowania przesłanek wniosku i argumentacji jurystycznej go uzasadniającej. Uzasadnienie obejmujące tę argumentację powinno każdorazowo sprostować wymaganiom, jakie w tym zakresie formułowane są w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Skarżąca przytoczyła przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., a więc istnienie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów i oczywistą zasadność skargi.

Oparcie wniosku na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*), bez konieczności pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się „oczywistość” naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (zob. np. niepublikowane postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 roku, sygn. akt I CZ 64/08).

Skarga kasacyjna Powódki w niniejszej sprawie nie spełnia tego wymagania. Skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenia przez Sądy I i II instancji prawa materialnego i przepisów postępowania, jakie legły u podstaw zaskarżonego postanowienia, skutkujących niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik sprawy, a ponadto, z uwagi na fakt, iż w toku postępowania doszło do ograniczenia materiału dowodowego do przeprowadzenia jedynie analizy wpisu w dziale drugim księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości, przy jednoczesnym wywiązaniu się przez Powódkę z obowiązku dowodowego nałożonego nań przez przepisy Kodeksu cywilnego jak i wynikające z brzmienia art. 125 i nast, art. 227 i nast. Kodeksu postępowania cywilnego, podczas gdy Sądy I i II instancji orzekając przyjęły za podstawę wpis dotyczący prawa własności w księdze wieczystej odstępując od przeprowadzenia postępowania dowodowego w sprawie i uznając, iż dalsze postępowanie jest

zbędne czy też niepotrzebne, zaniechały ustaleń co do praw własności nieruchomości, a także rozstrzygnęły na posiedzeniu niejawnym pomimo wniosku strony o przeprowadzenie rozprawy, co daje podstawy do uznania, że Sąd nie rozpoznał istoty sprawy lub też, że koniecznym jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości. Skarżąca nie wykazała, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia prawa widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadłe w drugiej instancji orzeczenie jest oczywiście wadliwe, niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa.

Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., sygn. akt V CSK 75/06, niepublikowane). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie.

Skarżąca wskazała, że zagadnienie prawne sprowadza się do wyjaśnienia kwestii, czy wskazane wcześniej uchybienia nie doprowadziły do naruszenia praw Powódki w sprawie o dopuszczenie do współposiadania, naruszenia prawa równego traktowania stron w postępowaniu cywilnym oraz naruszenia zasady wydawania orzeczeń sądowych w oparciu o pełny i kompletny materiał dowodowy z uwzględnieniem wszystkich wniosków dowodowych zgłaszanych przez strony w toku postępowania.

Skarżąca nie przedstawiła wyvodu prawnego, wskazując na odmienną ocenę faktów i dowodów przez sądy orzekające. W orzecznictwie wskazuje się, że

nie stanowi natomiast nierozpoznania istoty sprawy niewzięcie pod rozagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpatrzenia sprawy lub nierozważenie wszystkich okoliczności (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2011 r., sygn. akt III CSK 330/10, LEX nr 885041).

Z kolei powołanie się na przesłankę potrzeby wykładni przepisów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne kontrowersje, nie doczekał się jeszcze wykładni bądź też, jego niejednolita interpretacja prowadzi do wydawania przez sądy odmiennych rozstrzygnięć w sprawach o identycznym lub zbliżonym stanie faktycznym. Należy jednak przytoczyć przykłady takich orzeczeń i wykazać istniejące między nimi rozbieżności (zob. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07). Skarżącego obarcza przy tym ciężar przedstawienia wyodrębnionej i pogłębionej argumentacji prawnej, wyszczególniającej dostrzegane przez stronę poważne wątpliwości interpretacyjne (zob. np. niepublikowane postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09).

Skarżąca wskazuje na konieczność wypowiedzi Sądu Najwyższego, ponieważ występuje na potrzebę wyłożenia art. 3 u.k.w.h., tj. - czy postępowanie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym ujawnionym w księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym ma w rozpoznanej sprawie pierwszeństwo przed postępowaniem o dopuszczenie do współposiadania, oraz czy ostrzeżenie o niezgodności zapisanej w księdze wieczystej a dotyczące wpisanych w dziale II właścicieli nie uchyla domniemań z art. 3 u.k.w.h., a także art. 148 k.p.c., tj. - czy pomimo wniosku strony o przeprowadzenie rozprawy Sąd II instancji mimo niedopuszczalności mógł rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym. Sąd Najwyższy w uchwale z 13 marca 2008 r., sygn. akt III CZP 3/08, podkreślił, że współwłasność jest postacią własności i dlatego środki służące ochronie prawa własności, w tym przede wszystkim roszczenie windykacyjne (art. 222 § 1 k.c.) mogą być stosowane także przez współwłaścicieli do ochrony w stosunku wewnętrznym. Skarżąca nie wykazuje żadnych rozbieżności bądź konkretnego problemu (nowego, niewyjaśnionego) wymagającego wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przesądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 5 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Z uwagi na treść art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1904), które to przepisy stanowią konkretyzację norm konstytucyjnych, Sąd Najwyższy, nie mając kompetencji do pominięcia stosowania przepisów ustawy oraz mając na względzie niepodważalność powołania sędziego na podstawie art. 179 Konstytucji RP, odstąpił od oceny prawidłowości powołania sędziów w składzie Sądu *ad quem*, a w konsekwencji ważności postępowania czy skuteczności orzeczenia z powyższych względów, co wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., sygn. K 3/21, zaś w zakresie skuteczności wstrzymania („zawieszenia stosowania”) przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., sygn. P 7/20 (OTK ZU nr A/2021, poz. 49). Tym samym Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do niestosowania w niniejszej sprawie art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym stosownie do pkt 1 lit. d postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-204/21 R Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (ECLI:EU:C:2021:593). Powyższe nie pozwalają bowiem na ocenę kryteriów odnoszących się do okoliczności wyboru kandydatów na stanowisko sędziowskie przez Krajową Radę Sądownictwa, a w konsekwencji kwestionowanie skuteczności powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP, a tym samym ubezskutecznienia inwestytury, czego nie mogą w szczególności uzasadniać kryteria wskazane w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa oraz C.P., D.O. przeciwko Sądowi Najwyższemu, ECLI:EU:C:2019:982. Niezależnie od powyższego jednak, również w świetle wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ewentualne wady

procedury wyboru kandydata na urząd sędziego przed Krajową Radą Sądownictwa, nawet w razie uznania naruszenia Konstytucji RP w tym zakresie (poprzez stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów stanowiących podstawę procedury zakończonej powołaniem do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego), nie pozwalają na podważenie niezależności sądu rozpoznającego sprawę, zaś samo powołanie przez Prezydenta RP na urząd sędziego jest niepodważalne (wyrok TSUE z 22 marca 2022 r., C-508/19, M.F. przeciwko J.M., ECLI:EU:C:2022:201).

a.s.